

SIBIU

CETATEA ROȘIE
DIE ROTE STADT
THE RED CITY

Florin Andreescu

Piața Mare prezintă toate elementele tipice unui spațiu urban de această factură: o fântână arteziană, în jurul căreia se adună mereu trecătorii, o statuie și... bineînțeles, stoluri de porumbei...

Der Große Ring weist alle typischen Züge eines öffentlichen städtischen Raumes dieser Art auf: Springbrunnen, um den sich die Spaziergänger versammeln, eine Statue... und natürlich Taubenscharen...

Large Square presents all the features typical of such an urban space: a fountain, around which passers-by gather, a statue, and, of course, flocks of pigeons...

SIBIU CETATEA ROȘIE

Orașul de Jos
Die Unterstadt
The Lower Town

O călătorie în Transilvania este sinonimă de bună seamă cu o incursiune în universul tipic al așezărilor săsești, compus din biserici fortificate, lungi șiruri paralele de case – adunate ca măgelele pe ață –, ale căror fațade privesc direct spre stradă, după model german, piețe care concentrau odinioară întreaga viață socială a comunității. Puțini sunt cei care să nu fie de acord cu următoarea afirmație: Transilvania este o regiune extrem de captivantă și surprinzătoare, din orice perspectivă am aborda-o.

În paginile următoare vom încerca să captăm savorile medievale (și nu numai) ale burgului Sibiului, numit altădată *Cetatea Roșie*. Vreți să înțelegeți de ce? e de ajuns să hoinăriți de-a lungul zidurilor sale din cărămidă roșie, conservate impecabil între strada Cetății și Bd. Corneliu Coposu, ori să vă plimbați privirea, de la mare înălțime, peste întinderea roșie a caselor cu acoperișuri de țiglă (vă sugerăm să urcați la nivelul al șaptelea al Turnului Sfatului, de unde se deschide o panoramă superbă!), pentru ca denumirea să vi se impună de la sine.

Sibiul s-a dezvoltat pe locul anticei așezări dacoromane *Cedonia*, ale cărei urme au fost identificate în cartierul Gușterița de astăzi. Întemeierea lui este legată de colonizarea sașilor în Transilvania, în secolul al XII-lea, de către regele Ungariei Geza al II-lea. Numele orașului (*Cibinium*) a fost pomenit pentru prima dată într-un document papal din 1191; sașii l-au numit *Hermannstadt* –

„orașul lui Hermann”, probabil după numele lui Hermann von Salza, Mare Maestru al Ordinului Teutonilor între 1209-1239. După invazia tătarilor din 1241, în urma căreia așezarea a fost distrusă, Sibiu a fost fortificat, în patru etape (secolele XIII-XVI), cu masive ziduri, prevăzute cu 39 turnuri de apărare și 5 bastioane, care se întindeau pe aproximativ 4 km. S-au păstrat de atunci bastioanele Soldisch și Haller, turnurile Scărilor, Sfatului, Dulgherilor, Archebuzierilor, Olarilor, Gros, Pielarilor, Pulberăriei. Intrarea în cetate se făcea pe frumoasele porți fortificate ale Ocnei, Gușteriței (Elisabeta), Turnului și Cisnădiei, din păcate demolate în secolul al XIX-lea. În 2006, Primăria municipiului Sibiu a demarat un lăudabil proiect de reconstruire a turnului Porții Cisnădiei.

Vechiului oraș de pe malul râului Cibin nu-i lipsește nici unul din elementele caracteristice unei cetăți saxone autentice: străzi înguste și abrupte, de-a lungul cărora se aliniază case de meșteșugari, piețe largi, a căror strălucire amintește de vremurile când jucau rol de centru al comunității, ziduri de incintă, bastioane și turnuri alcătuind un redutabil sistem de apărare, pasaje, scări și poduri care ne transpun de-a dreptul în Evul Mediu. Acestui auster ansamblu medieval i s-a imprimat mai târziu o linie barocă; la urma urmei, farmecul Sibiului este sporit – fără puțință de tăgadă – de clădirile cu elemente arhitecturale specifice barocului vienez, înălțate

după ce Transilvania a intrat sub administrație habsburgică (1699). Acestor jocuri de volume, acestor îmbinări de spații li se datorează structura specială a superbului burg germanic prin care ne preumbăm acum.

Deschis doar circulației pietonale, prin urmare protejat de invazia mașinilor, Orașul de Sus este un spațiu privilegiat, un veritabil muzeu în aer liber. Nimic nu-l pregătește pe cel care se apropie întâia oară de „inima” Sibiului pentru surpriza descoperirii vastelor deschideri aduse de cele trei piețe ale sale.

Façade de clădiri baroce în nuanțe pastel, stoluri de porumbei, murmure de fântână arteziană, zeci de turiști care zăbovesc aici la nesfârșit, plini de încântare, cafenele și terase deschise vara la orice oră din zi și din noapte, sunete discrete răsunând din orologiul din turnul Bisericii Evanghelice la fiecare sfert de ceas: aceasta este atmosfera în care ne lăsăm învăluți din momentul în care pășim în Piața Mare. Este cu adevărat una dintre cele mai mari piețe ale unui oraș din Transilvania: are o lungime de 142 m și o lățime de 93 m.

Cine a auzit de Sibiu a auzit neîndoielnic și de Palatul Brukenthal – simbol al orașului. Edificiul din Piața Mare nr. 4 a fost construit între 1778-1788, în stil baroc târziu, de baronul Samuel von Brukenthal, guvernator al Transilvaniei și totodată un neobosit colecționar de artă europeană. Pinacoteca sa reunește aproximativ 1.200 de tablouri ale artiștilor din Școala

flamandă și olandeză (Peter Paul Rubens), Școala germană și austriacă (Lucas Cranach cel Bătrân), Școala italiană (Tiziano Vecellio da Cadore) etc. Din 1790 Samuel von Brukenthal și-a deschis galeria publicului; în 1817, potrivit dispozițiilor sale testamentare, a fost inaugurat la Sibiu primul muzeu public din România. Façadele acestei clădiri, care amintește de palatele vieneze ale epocii, sunt decorate în stil baroc. Interioarele baroce – fie că este vorba de saloanele de recepție, sălile în care se organizau serate muzicale ori cabinetele de lucru – mai păstrează mobilierul și elementele decorative originare: sobe în stil rococo și empire, candelabre din sticlă de Murano, tapet de mătase vișinie (jacard), de borangic înflorat și de hârtie pictată cu motive orientale, medalioane cu reliefuri din lemn de tei, acoperite cu foiță de aur, ilustrând scene mitologice, ornamente din stuc ale plafoanelor, piese de lăcătușerie originare (clanțe, incuietori de uși).

În general, splendidele case din Piața Mare – caracterizate prin prezența unor elemente gotice, renașcentiste, neoclasiche, dar îndeosebi baroce – au aparținut nobililor ori unor personaje care au jucat un rol de seamă în viața

Turnul Sfatului
Der Ratturm
The Council Tower

HERMANNSTADT DIE ROTE STADT

Felinare de fontă din Piața Mică
Gusseiserne Laternen am Kleinen Ring
Cast iron lamp posts, Small Square

Eine Reise durch Siebenbürgen (Transsilvanien) bedeutet gleichsam eine Reise durch die Kulturlandschaft der hiesigen sächsischen Ortschaften mit ihren Kirchenburgen, den kompakten Häuserreihen entlang der Dorfstraßen und den Dorfplätzen, wo sich einst das gesellschaftliche Leben der Gemeinschaften abspielte. Es wird kaum jemanden geben, der dabei nicht feststellen sollte, dass Siebenbürgen in jeder Hinsicht ein faszinierendes Gebiet voller Überraschungen ist.

In unserer weiteren Darstellung versuchen wir den mittelalterlichen Charme (und nicht nur) von Hermannstadt, einst „die rote Stadt“ genannt, einzufangen. Woher dieser Beiname stammt, ist ganz einfach nachzuvollziehen. Ein Spaziergang entlang der alten gut erhaltenen Mauern aus roten Backsteinen in der Harteneckgasse (Str. Cetății) und auf der Promenade (Bd. Corneliu Coposu) oder ein Ausblick von hoch oben über die roten Ziegeldächer der Altstadt (vom siebten Stockwerk des Ratturms entfaltet sich ein wunderbares Panorama der Stadt) ist dafür aufschlussreich.

Hermannstadt entwickelte sich auf dem Weichbild der antiken dakisch-römischen Siedlung *Cedonia*, deren Name im nahe gelegenen Hammersdorf (Gușterița) identifiziert wurde. Die Gründung der Ortschaft am Zibinfluss geht auf das 12. Jahrhundert zurück, der Zeit der Ansiedlung der Sachsen in Siebenbürgen

durch den ungarischen König Géza II. Der Name *Cibinium* wurde 1191 erstmals in einer päpstlichen Urkunde erwähnt; die Sachsen selber nannten die Ortschaft zuerst Hermannsdorf, dann Hermannstadt – wahrscheinlich nach Hermann von Salza, dem Hochmeister des Deutschen Ordens zwischen 1209 und 1239.

Nach dem Einfall der Tataren (1241), welche die Ortschaft fast gänzlich zerstörten, wurden in vier Etappen (13.-16.Jh.) die Befestigungsanlagen der Stadt zweckentsprechend immer weiter ausgebaut, die letztendlich 4 km Ringmauern mit 39 Wehrtürmen und 5 Basteien umfassten. Davon sind noch gut erhalten und sehenswert: die Soldisch- und die Hallerbastei, der Sagturm, der Ratturm, der Dicke Turm sowie der Zimmermanns-, der Armbruster-, der Töpfer-, der Lederer- und der Pulverturm. Der Eingang in die befestigte Stadt erfolgte durch vier Stadttore: das Burgertor, das Sagtor, das Elisabethtor und das Heltauer Tor, die leider im 19. Jh. abgetragen wurden. 2006 hat das Hermannstädter Bürgermeisteramt ein bemerkenswertes Projekt gestartet, das Heltauer Tor historisch getreu wieder aufzubauen.

Die Stadt am Zibin hat alles aufzuweisen, was eine einst befestigte Stadt charakterisierte: Enge Gassen, weite offene Plätze, umringt von Gewölben der früheren Handwerker und Kaufleute, die als „Zentrum der Gemeinschaft“ galten, frühere Ringmauern, Basteien und

SIBIU THE RED CITY

Popas la o crama din Pasajul Scărilor

Rast vor einem Weinkeller an der Pempflingerstiege

Pause at a tavern in the Stair Passage

It goes without saying that a journey through Transylvania is synonymous with an incursion into the unique world of Saxon settlements, consisting of fortified churches, long parallel rows of houses directly fronting the street after the German fashion, and squares that were formerly the focus of the entire social life of the community. There are few people who would deny that Transylvania, from whatever perspective we might view it, is a captivating region full of surprises.

In the pages that follow, we shall attempt to capture the mediaeval flavour of the burg of Sibiu, which was formerly known as the *Red City*. In order to discover the origins of the latter appellation, it is sufficient to take a walk along the redbrick mediaeval walls of the city, which are perfectly preserved between Cetății Street and Corneliu Coposu Boulevard, or to gaze from on high over the tiled roofs and red houses of the city.

Sibiu developed on the site of the ancient Dacian settlement of *Cedonia*, traces of which have been unearthed in the modern Gușterița district of the city. The founding of Sibiu is linked to the Saxon colonisation of Transylvania in the 12th century, under Geza II, the King of Hungary. The earliest mention of the city (as *Cibinium*, in Latin) can be found in a papal document dating from 1191. The Saxons named it *Hermannstadt* – “Hermann’s town” – probably after Hermann von Salza, the

Grand Master of the Teutonic Knights between 1209 and 1239.

After the Tartar invasion of 1241, during which the city was destroyed, Sibiu was progressively fortified, in four stages (13th-16th centuries), with massive walls, equipped with thirty-nine defensive towers and five bastions, which stretched for approximately four kilometres. From that period have been preserved the Soldisch and Haller bastions, and the Stair, Council, Carpenters’, Arquebusiers’, Potters’, Gros, Tanners’, and Powder Magazine towers. Ingress into the city was through four fortified gates – Ocnei, Gușteriței (Elisabeta), Turnului and Cisnădiei – which were unfortunately demolished in the 19th century. In 2006, the Town Hall of Sibiu began a project to reconstruct the Cisnădiei Gate.

The old city on the Cibin River lacks none of the elements characteristic of an authentic Saxon city: narrow and steep streets, flanked by tradesmen’s houses, large squares, whose brilliance recalls the times when they were the centre of the community, redoubtable defensive walls, bastions and towers, passageways, stairs and bridges, which take us back to the Middle Ages. This austere mediaeval city later received the imprint of the Baroque. The charm of Sibiu was enriched by the architecture of the Viennese Baroque, after Transylvania became part of the Austro-Hungarian Empire in 1699. These combinations of volumes and spaces,

Casa Artelor (azi, Muzeul
Civilizației Transilvane ASTRA)
– menționată documentar din
secolul al XIV-lea – este cea mai
reprezentativă clădire cu loggie din
perimetrul Pieței Mici.

Das „Haus der Künste“, auch als
Schatzkästlein bekannt (jetzt Sitz
des Museums der Transsilvanischen
Zivilisation – ASTRA), ein Gebäude, das
urkundlich schon im 14. Jahrhundert
erwähnt wird, ist der repräsentativste
Bau mit Laubengang am Kleinen Ring.

The House of Arts (now the ASTRA
Museum of Transylvanian
Civilisation), first attested in
documents dating from the fifteenth
century, is the most representative
loggia building in Small Square.